

10 NYHETER

Ungdomar lär sig ta makten över sitt liv

Nya behandlingsmetoder ska hjälpa unga med allvarliga problem

LÅNGANÄS, EKSJÖ. Nya behandlingsmetoder ökar möjligheterna att hjälpa ungdomar som är en fara för sig själva eller andra. Johanna och Emma på ungdomshemmet Långanäs tycker att de har fått bättre möjlighet att ta tag i sina problem.

Det är sjätte och sista behandlingstimmerna på Långanässkolan utanför Eksjö. Ledare är Lena Dahlberg, legitimerad psykolog, och Maria Jardbring, utredningssekreterare. De går igenom olika övningar med Johanna och Emma.

Johanna är 20 år, Emma är 18. De har varit på Långanäs i mellan ett och två år. Även om hemmet inte liknar ett fängelse så sitter de på låsbara platser.

Ingen av dem vill berätta i detalj varför de är här, men man kommer inte hit om det inte handlar om mycket allvarliga saker.

–Det var så jobbigt hemma så jag rymde hemifrån, säger Johanna kort, medan Emma berättar att hon har missbruksproblem.

NU HAR DE FÅTT pröva en snabb behandling kallad ACT, som bygger på kognitiv beteendeterapi.

Mycket förenklat handlar det om träning i att ta makten över sitt eget liv. Man talar inte så mycket om tidigare problem, med familj, skola och annat, även om det skulle finnas mycket att tala om där. I stället fokuserar man på att hitta metoder för att komma till rätta med negativa tankar, självskadebeteenden och aggressivitet.

Liknande metoder används redan i dag i helt andra sammanhang, exempelvis för elitidrottare som behöver övervinna negativa tankar för att prestera toppresultat.

–Vi har provat behandlingen på personalen på Långanäs för att komma till rätta med stress. Det har gått bra, berättar Lena Dahlberg.

FÖR JOHANNA och Emma handlar det om att bearbeta svårare problem än så. Emma tycker att en stor poäng med behandlingen är att hon själv kan välja att börja med något mindre allvarligt.

–Ibland blir jag fullkomligt vansinnig för att nageln går sönder eller en piercingkula ramlar av. Jag kan börja med att arbeta med såna småsaker. Så småningom kanske jag orkar komma in på det värsta.

Långanässkolan är ett av fyra särskilda ungdomshem där behandlingen nu har provats. I oktober ska Statens institutionsstyrelse, SIS, ta ställning till ett större

Maria Jarbring, utredningssekreterare, är en av ledarna för nya behandlingsmetoder som kan hjälpa unga som är en fara för sig själva eller andra.

FOTO: LINA ALRIKSSON

försök på flera av landets särskilda ungdomshem.

–Vi ska prova effekterna mer systematiskt, men redan nu är vi mycket förhoppningsfulla. Alla indikationer är positiva, både från personalen och de ungdomar som har gått behandlingen, säger Caroline Björck, forskningsledare på SIS.

Enligt planerna ska behandlingen provas i bred skala efter års-

skiftet. SIS ska sedan utvärdera om behandlingen ger effekt, om ungdomarna som har genomgått behandlingen klarar sig bättre än andra.

–Vi vill se om de får ökade möjligheter att göra något annat med sina liv, säger Caroline Björck.

JOHANNA BERÄTTAR om de hemska tankar hon kan få när hon ska ut på praktik på någon arbetsplats i Eksjö.

–Jag kan tänka att de inte kommer att tycka om mig. De kommer att se att jag är placerad. Nu har jag lärt mig att det bara är tankar i mitt huvud som jag kan strunta i. Livet suger ibland, men jag gör ändå det jag har tänkt mig.

STEFAN LISINSKI

stefan.lisinski@dn.se 08-738 21 44

Fotnot: Emma och Johanna heter egentligen något annat.

BAKGRUND

Statlig myndighet bedriver tvångsvård, utredning och behandling

Statens institutionsstyrelse, SIS, är en statlig myndighet som bedriver tvångsvård, utredning och behandling.

Varje år tar SIS emot cirka 1000

ungdomar mellan 12 och 21 år med beteendestörningar och allvarliga sociala problem. SIS tar också emot cirka 1000 personer över 18 år med livshotande missbruk.

Vården bedrivs vid 26 särskilda ungdomshem och 11 hem för missbruksvård över hela landet.

Ungdomarnas medelålder vid inskrivningen var 16,7 år.

Den genomsnittliga vistelsetiden för ungdomar inskrivna enligt lagen om vård av unga, LVU, var 140 dagar.

DN